TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Chính sách thuế cần “bắt nhịp” thực tiễn: Doanh nghiệp lo rủi ro tuân thủ gia tăng

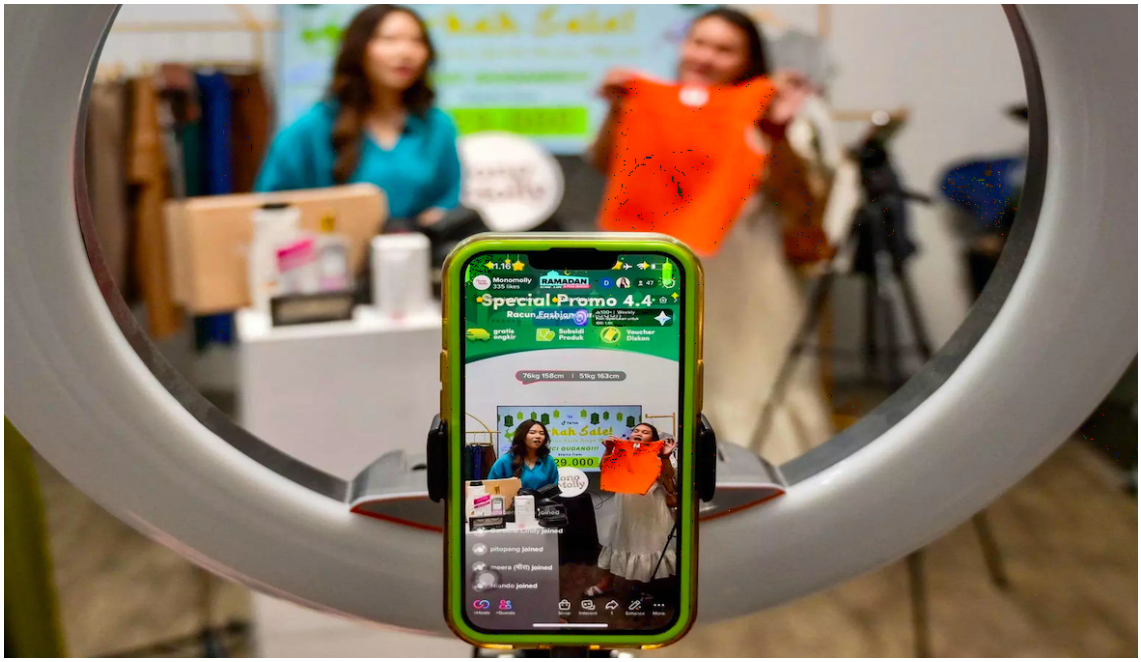
06:45 04/04/2026

Trong bối cảnh nền kinh tế chuyển dịch nhanh sang môi trường số, yêu cầu hoàn thiện khung chính sách thuế ngày càng trở nên cấp thiết. Tuy nhiên, nhiều doanh nghiệp cho rằng, một số quy định hiện hành và dự thảo sửa đổi vẫn tồn tại “độ vênh” so với thực tế, tiềm ẩn nguy cơ gia tăng rủi ro tuân thủ, thậm chí khiến doanh nghiệp có thể chịu hệ quả từ những sai phạm ngoài ý muốn.

Khoảng trống chính sách khiến doanh nghiệp đối mặt rủi ro “bị động gánh thay”

Một trong những vấn đề gây nhiều tranh luận là quy định về khai bổ sung hồ sơ thuế trong dự thảo Nghị định hướng dẫn thi hành Luật Quản lý thuế. Theo phản ánh từ cộng đồng DN, việc yêu cầu khai bổ sung trong nhiều tình huống, kể cả khi cơ quan chức năng đã có kết luận thanh tra, kiểm tra, đang tạo ra áp lực không nhỏ.

Đáng chú ý, trong một số trường hợp, bên mua vẫn phải điều chỉnh nghĩa vụ thuế dù đã hoàn tất giao dịch hợp pháp, có đầy đủ chứng từ, thanh toán và hàng hóa, dịch vụ thực nhận. Nếu sau đó bên bán bị xác định vi phạm về hóa đơn, nghĩa vụ thuế có thể bị truy điều chỉnh về phía bên mua.

Cần rà soát kỹ các quy định về trách nhiệm khấu trừ, kê khai và nộp thay thuế của các chủ thể vận hành nền tảng thương mại điện tử.

Thực tế này khiến ranh giới trách nhiệm giữa các bên trong giao dịch trở nên thiếu rõ ràng. Khi đó, DN tuân thủ đúng quy định vẫn có thể chịu rủi ro ngoài ý muốn. Không chỉ làm gia tăng chi phí tuân thủ, tình trạng này còn ảnh hưởng đến niềm tin và tính ổn định của môi trường kinh doanh.

Các chuyên gia cho rằng, nếu không có tiêu chí áp dụng cụ thể và minh bạch, quy định này có thể dẫn đến việc "chuyển giao rủi ro" từ bên vi phạm sang bên tuân thủ. Do đó, việc rà soát và hoàn thiện quy định theo hướng phân định rõ trách nhiệm là yêu cầu cấp thiết.

Kinh tế số phát triển nhanh, quy định thuế cần linh hoạt để tránh tạo rào cản

Cùng với đó, sự phát triển mạnh mẽ của thương mại điện tử và các mô hình kinh doanh trên nền tảng số đang đặt ra những thách thức mới cho chính sách thuế. Nhiều giao dịch hiện nay không còn đơn thuần là mua bán hàng hóa hay cung cấp dịch vụ, mà là sự kết hợp của nhiều yếu tố như nội dung số, quảng cáo, phân phối và dịch vụ hỗ trợ.

Việc phân loại bản chất giao dịch vì thế trở nên phức tạp hơn. Nếu áp dụng cơ chế khấu trừ thuế theo tỷ lệ cao nhất trong trường hợp không xác định rõ, DN có thể bị khấu trừ vượt mức thực tế, kéo theo thủ tục điều chỉnh rườm rà và phát sinh chi phí.

Bên cạnh đó, quy định yêu cầu các nền tảng số khấu trừ và nộp thay thuế đối với mọi khoản thu nhập của cá nhân cũng đang gây nhiều băn khoăn. Thực tế,

thu nhập trên nền tảng số rất đa dạng, từ bán hàng, quảng cáo, sản xuất nội dung đến tiếp thị liên kết. Mỗi loại hình có cách xác định doanh thu và nghĩa vụ thuế khác nhau.

Việc áp dụng một cơ chế chung cho tất cả các loại thu nhập có thể dẫn đến tình trạng áp sai hoặc trùng nghĩa vụ thuế. Điều này không chỉ gây khó khăn cho người nộp thuế mà còn làm tăng gánh nặng quản lý cho chính các nền tảng.

Ngoài ra, quy định về công khai thông tin người nộp thuế cũng cần được thiết kế thận trọng. Nếu thiếu quy trình rõ ràng và cơ chế phản hồi, việc công khai thông tin khi chưa được xác minh đầy đủ có thể ảnh hưởng đến uy tín và hoạt động của DN.

Tương tự, đối với nhà cung cấp nước ngoài, việc yêu cầu đăng ký và kê khai trong khi nghĩa vụ thuế đã được tổ chức tại Việt Nam thực hiện thay có thể tạo thêm thủ tục không cần thiết, làm giảm tính hấp dẫn của môi trường đầu tư.

Từ thực tế trên, có thể thấy hệ thống chính sách thuế hiện đang đối mặt với ba thách thức lớn: chưa bao quát đầy đủ các mô hình kinh doanh mới, quy trình thực thi còn bất cập và mức độ thích ứng với chuyển đổi số còn hạn chế.

Trong bối cảnh đó, yêu cầu đặt ra là phải xây dựng chính sách theo hướng linh hoạt, dựa trên bản chất giao dịch và khả năng tuân thủ của DN, thay vì áp dụng cơ chế cứng nhắc. Đồng thời, cần tăng cường tính minh bạch, khả năng dự báo và hướng dẫn cụ thể để DN có thể chủ động tuân thủ.

Nếu không kịp thời điều chỉnh, những “độ vênh” trong chính sách thuế có thể trở thành rào cản đối với hoạt động sản xuất, kinh doanh, làm gia tăng chi phí và ảnh hưởng đến sức cạnh tranh của nền kinh tế trong dài hạn.

Nam Sơn *(t/h)*